

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.427/2016/12. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Lázár Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Egyed László ügyvéd által képviselt I. r., a **Magyar Államkincstár** által képviselt II. r., a dr. Egyed Zoltán ügyvéd által képviselt III. r., IV. r., a dr. Glózik István ügyvéd által képviselt V. r. és a dr. Egyed László ügyvéd által képviselt VI. r. alperes ellen házastársi közös vagyon megosztása iránt indított perében a Szolnoki Törvényszék 2016. január 8. napján kelt 139. sorszám alatti és 2016. január 29. napján kelt 141. sorszám alatti végzésével kijavított, 2015. október 22. napján kelt 10.P.20.501/2011/133. sorszám alatti ítélete ellen az I. r. alperes által 135. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **megváltoztatja**, és mellőzi az I. r. alperes többtelehasználati díj, továbbá 2 750 000 (kettőmillió-hétszázötvenezer) Ft megfizetésére kötelezését.

Mellőzi annak megállapítását, hogy az elsőfokú eljárási illetéket az állam viseli, és kötelezi a felperest, hogy 733 568 (hétszázharminchéromezer-ötszázhatvannyolc) Ft, míg az I. r. alperest, hogy 434 143 (négy százharmincnégyezer-száznegyvenhárom) Ft elsőfokú eljárási illetéket fizessen meg a Magyar Államnak az állami adóhatóság felhívására.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 200 000 (kettőszázezer) Ft elsőfokú perköltséget.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 150 000 (százötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 399 233 (háromszázkilencvenkilencezer-kettőszázharminchéromezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket a felperes köteles megfizetni az állami adóhatóság felhívására a II. rendű alperes nevének.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

A felperes és az I. r. alperes (**házasságkötés dátuma**) napján házasságot kötöttek, amelyből (**gyermek 1. neve, születési dátuma**), (**gyermek 2. neve, születési dátuma**) utónévű gyermekeik születtek. Házasságukat a Mezőtúri Városi Bíróság az 1.P.20.137/2009/25. számú ítéletével felbontotta, megállapítva, hogy életközösségük 2008. december 1-jével megszakadt. A fenti időpontban a felperes a közös kiskorú gyermekekkel az I. r. alperessel közös tulajdonát képező (**település neve, ingatlan 1. címe**) szám alatti ingatlanból elköltözött. A bontóperben a gyermekek a felperesnél kerültek elhelyezésre, a lakáshasználat tárgyában - erre irányuló kereset hiányában - nem született döntés.

A volt házaspár együttélésük ideje alatt - két gépjárművön felül - 1 860 000 Ft értékű közös vagyoni ingóságot szereztek, amelyeket az életközösség megszakadását követően egymás között természetben megosztottak. Az ugyancsak a közös vagyonhoz tartozó két gépkocsi közül a Volvo típusú gépjárművet az I. r. alperes 7 300 000 Ft-ért értékesítette, ugyanakkor a gépjárműre az együttélés alatt felvett kölcsönből az életközösség megszakadásakor még fennálló tartozást is ő egyenlítette ki, összesen 5 381 321 Ft összegben. A szintén közös tulajdont képező Toyota Yaris típusú személygépkocsit terhelő kölcsön részleteit is az I. r. alperes törlesztette 695 689 Ft összegben, majd a gépjárművet 2009. decemberében 1 000 000 Ft vételárért értékesítette.

Az I. r. alperes szülei, a III. és IV. r. alperesek a tulajdonukat képező **(település neve), (ingatlan 1. hrsz.-a)**. hrsz. alatti telekingatlant, majd a **(.....)** hrsz. alatti ingatlanból további 871 m² beépítetlen területet a házastársaknak ajándékoztak abból a célból, hogy azon építkezzenek. Az ajándékozással egyidejűleg a felek a telekingatlanra a szülők javára holtig tartó haszonélvezeti jogot alapítottak.

A felperes és az I. r. alperes a telken felépítményt létesített, tulajdonjoguk az ingatlan egészét illetően egymás között egyenlő arányban került az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre. Az ingatlan tulajdoni lapjára a II. r. alperes javára elidegenítési és terhelési tilalom, továbbá 1 600 000 Ft és járulékaik erejéig jelzálogjog került bejegyzésre. Az ingatlant az V. r. alperes javára 43 600 000 Ft legmagasabb összeg erejéig keretbiztosítéki jelzálogjog terheli, amelynek alapja az V. és VI. r. alperesek között létrejött kölcsönszerződés.

Az ingatlant az életközösség megszakadása óta az I. r. alperes használja, a felperes a közös gyermekekkel együtt bérelt lakásban él. Az ingatlan kétszintes, abban két önálló, elkülönült használatra alkalmas lakrész kialakítható. Az ingatlan felső szintjét a kapcsolattartások ideje alatt a felek közös gyermekei használják. Az ingatlanhoz tartozó 12 m²-es helyiséget 2008. május 19. napjától 2012. augusztus 17-ig a VI. r. alperes bérelte.

Az I. r. alperes a 2008. május 19. és május 26. közötti időszakban kelt adásvételi és csereszerződésekkel megszerezte a **(település neve) (ingatlan 2., 3., 4. és 5. hrsz.-a)**. hrsz. alatti ingatlanok tulajdonjogát, azok vételárát (8 600 000 Ft) a VI. r. alperes által nyújtott kölcsönből egyenlítette ki. Az I. r. alperes az ingatlanokat utóbb mindösszesen 2 500 000 Ft vételárért értékesítette, a befolyó vételarat a VI. r. alperessel szemben fennálló kölcsöntartozás rendezésére fordította.

A felperes és az I. r. alperes 2005. november 22. napján megalapította a **(H.) Kft.-t**, amelynek 3 000 000 Ft összegű törzstőkéjéből az I. r. alperes 2 000 000 Ft, míg a felperes 1 000 000 Ft összegű üzletrészt jegyzett. A Kft. az 1/2008. (II.11.) határozatával elhatározta szétválását oly módon, hogy a társaság törzstőkéen felüli vagyonából kiválással létrejött a VI. r. alperes, amelynek egyedüli részvényese az I. r. alperes lett. A határozatban rögzítésre került, hogy a kft. a jelenlegi törzstőkéjével és a tagokkal tovább működik, a törzstőkéen felüli vagyonából pedig 3 000 000 Ft értékű vagyon kerül át a VI. r. alperes alaptőkéjébe apportként (Ford Transit típusú kistehergépjármű). A szétválásról a felek 2008. február 27. napján külön okiratba foglalt szerződést kötöttek, amelynek 4. pontjában rögzítették, hogy a **(H.) Kft.** törzstőkéje változatlanul 3 000 000 Ft marad. A Kft. összesen 3 000 000 Ft értékű üzletrészei a 2008. április 18. napján kelt adásvételi szerződéssel perben nem álló személyek részére értékesítésre kerültek, a szerződésben rögzítettek szerint a vételarat a felperes és az I. r. alperes annak aláírásával egyidejűleg átvette.

A VI. r. alperes 5 millió Ft alaptőkével alakult, amelyből a 3 millió Ft értékű apporton felüli 2 millió Ft-ot az I. r. alperes, mint egyedüli részvényes teljesített. A társaság cégnyilvántartásba történő bejegyzésére 2008. május 19. napjával került sor. A megalakulásától kezdve gazdasági nehézségekkel küzdő VI. r. alperes ellen 2012. március 28. napján felszámolási eljárás indult,

amelynek eredményeként a VI. r. alperes jogutód nélkül megszűnt, 2016. június 22. napjával a cégnyilvántartásból törlésre került.

A felperes keresetében kérte a házastársi közös vagyon megosztását. Tételes vagyonmérlegben rögzítette, mely ingóságok tulajdonába adását kéri, megjelölte azok értékét. Nem vitatta, hogy az I. r. alperes utóbb a 69. tétel alatti Volvo terepjárót értékesítette, és elismerte az I. r. alperes hiteltörlesztésének összegét is, míg a Toyota Yaris típusú gépjárművet 1 940 000 Ft-os értéken kérte elszámolni, figyelembe véve az I. r. alperes által kifizetett 695 689 Ft kölcsöntörlesztést. A házastársi közös vagyon részének tekintette az I. r. alperes által 2008. május 19. és május 26. napja között megvásárolt négy **(település neve)** ingatlant, valamint a VI. r. alperesi részvénytársaság részvényeit, az előbbieket 8 600 000 Ft, a részvényeket pedig 5 500 000 Ft értéken állította be a vagyonmérlegbe. Kérte a **(település neve)**, **(ingatlan 1. hrsz.-a)**. hrsz. alatti ingatlanon fennálló közös tulajdon árverési értékesítés útján történő megszüntetését azzal, hogy a legalacsonyabb árverési vételár 35 357 000 Ft-ban kerüljön meghatározásra. Kérte továbbá az I. r. alperes kötelezését 2008. december 1. napjától 2013. szeptember 30. napjáig terjedő időtartamra havi 52 200 Ft, összesen 3 027 600 Ft összegű többlethasználati díj megfizetésére, arra hivatkozva, hogy az utolsó közös lakást az életközösség megszakadása óta kizárólagosan az I. r. alperes használja. Kérte a fentieken túl a III. és a IV. r. alperesek javára bejegyzett holtig tartó haszonélvezeti jog ingatlan-nyilvántartási bejegyzésének módosítását akként, hogy e jogosultság a **(település neve)**, belterület **(ingatlan 1. hrsz.-a)**. hrsz. alatti ingatlan 1805 m² nagyságú telekrészére terjedjen ki, a felépítmény vonatkozásában a haszonélvezeti jog törlését, e tekintetben a III. és IV. r. alperesek tűrésre kötelezését kérte.

Az I. r. alperes ellenkérelmében a házastársi közös vagyon megosztását nem ellenezte, a vagyontárgyak körét, értékét illetően javarészt a felperessel egyező tényeloadást tett. Állította azonban, hogy az életközösség már 2008. elején megszakadt közöttük, ezért az ezt követően alapított VI. r. alperes részvényei és a Mezőtúr **(ingatlan 2., 3., 4. és 5. hrsz.-a)**. hrsz. alatti ingatlanok nem képezik a házastársi közös vagyon részét. Előadása szerint ezeknek az ingatlanoknak a vételárát a VI. r. alperes által nyújtott kölcsönből egyenlítette ki. Kérte a javára elszámolni a 69. tétel alatti Volvo típusú személygépjárművet terhelő kölcsöntartozásból az általa az életközösség megszakadását követően teljesített 940 202 Ft törlesztést, valamint a tartozás teljes kiegyenlítéseként kifizetett 4 441 101 Ft-ot. A Toyota Yarist 1 000 000 Ft értéken kérte a vagyonmérlegbe beállítani, levonva abból az életközösség megszakadása után általa kifizetett 695 689 Ft-ot.

Ellenezte a **(település neve)** **(ingatlan 1. hrsz.-a)**. hrsz. alatti ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetését arra figyelemmel, hogy az ingatlant terhelő tartozások összege lényegesen meghaladja annak reális forgalmi értékét. Vitatta, hogy az ingatlanban egyenlő tulajdoni hányadokkal rendelkeznek, arra több különböző jogcímen különvagyoni igényt érvényesített. A felperes többlethasználati díj iránti igényét ugyancsak elutasítani kérte, arra hivatkozással, hogy az ingatlan emeleti részét nem használja, a tényleges ingatlanhasználata a valós tulajdoni hányadát nem haladja meg.

A III. és IV. r. alperesek a bejegyzett haszonélvezeti joguk módosítására irányuló kereset elutasítását kérték arra figyelemmel, hogy e jogosultságuk az ingatlan egészére, így a felépítményre is kiterjed. Viszontkeresettel az általuk a felperesnek ajándékozott építési telekrészt visszakövetelték arra figyelemmel, hogy a házastársak házasságának felbontásával véglegesen megghiúsult az a feltevésük - nevezetesen a házasság tartós fennmaradása -, amelyre tekintettel az ajándékozás történt, ezért annak értékét 1 000 000 Ft összegben - engedményezés útján - az I. r. alperes javára kérték figyelembe venni az elszámolás során.

Az V. r. alperes jelzálogjoga érintetlenül hagyása esetén a közös tulajdon kereset szerinti megszüntetését nem ellenezte.

A II és a VI. r. alperesek ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes és az I. r. alperes házastársi közös vagyont megosztotta: a felperes tulajdonába adott 395 500 Ft, míg az I. r. alperes tulajdonába 1 464 500 Ft értékű tételesen felsorolt vagyontárgyat, és kötelezte az I. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1 615 846 Ft-ot. Megállapította, hogy a III. és IV. r. alperesek holtig tartó haszonélvezeti joga kizárólag a **(település neve) (ingatlan 1. hrsz.-a)** hrsz. alatti **(ingatlan 1. címe)**. számú ingatlan 1805 m² nagyságú telekrészére terjed ki, egyben felhívta az ingatlanügyi hatóságot nevezett alperesek haszonélvezeti jogának ingatlan-nyilvántartásból való törlése végett. Megállapította, hogy a **(ingatlan 1. hrsz.-a)**. hrsz.-ú ingatlanból - a bejegyzettől eltérően - a felperest 37/100, míg az I. r. alperest 63/100 tulajdoni hányad illeti, és felhívta az ingatlanügyi hatóságot a tulajdoni arányok változásának fentiek szerinti átjegyzésére az V. r. alperes javára bejegyzett keretbiztosítéki jelzálogjog változatlanul hagyása mellett. A **(település neve) (ingatlan 1. hrsz.-a)**. hrsz. alatti ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése iránti kereseti kérelmet elutasította, és kötelezte az I. r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek a 2008. december 1. napjától 2013. szeptember 30. napjáig terjedő időre havi 38 628 Ft, összesen 2 240 423 Ft többlehasználati díjat, és további 2 750 000 Ft-ot. Megállapította, hogy a peres felek költségeiket maguk viselik. Egyebekben a keresetet és a viszontkeresetet elutasította. Rendelkezése szerint a feljegyzett eljárási illetéket az állam viseli. Határozatának indokolásából kitűnően a volt házaspár ingóvagyonára javarészt egyező nyilatkozatuk alapján volt megosztható a perben kirendelt igazságügyi szakértő által megjelölt forgalmi értékeken. Az I. r. alperes javára számolta el az általa a két gépjárműre az életközösség megszakadása után fizetett kölcsöntörlesztések összegét. A felperes tulajdonába 395 500 Ft, az I. r. alperes tulajdonába 1 464 500 Ft értékű közös vagyoni ingóságot adott, és az I. r. alperest ingó értékkiegyenlítés címén - elszámolva az I. r. alperes kölcsöntörlesztéseit is - 1 615 846 Ft megfizetésére kötelezte.

Elfogadta az I. r. alperes védekezését, nevezetesen, hogy a **(település neve) (ingatlan 2.,3., 4. és 5. hrsz.-a)** hrsz. alatti ingatlanok vételárát a VI. r. alperestől felvett 8 600 000 Ft összegű kölcsönből finanszírozta, majd az utóbb értékesített ingatlanok eladási árát 2 500 000 Ft összegben a társaság pénztárába befizette, így ezzel kapcsolatban további elszámolási kötelezettség a felperes irányába nem terheli. A **(település neve) (ingatlan 1. hrsz.-a)** hrsz.-ú ingatlan tekintetében megalapozottnak ítélte az I. r. alperes különvagyoni igényét a szülei által részére ajándékként nyújtott 3 000 000 Ft-ot illetően, és miután alaposnak találta a III., IV. r. alperesek ajándék visszakövetelése iránti viszontkeresetét is, a telek értékét ugyancsak az I. r. alperes különvagyoni hozzájárulásaként vette figyelembe, s ennek alapján az ingatlan egészéhez képest a felperes tulajdoni hányadát 37/100-ra, míg az I. r. alperesét 63/100-ra módosította. A közös tulajdon megszüntetése iránti kereseti kérelmet alaptalannak ítélte, elfogadva e tekintetben az I. r. alperes indokait.

A VI. r. alperes részvényeit a házastársi közös vagyon részének tekintette, rámutatva, hogy a taggyűlési határozat és a becsatolt szerződések tartalma nem utal arra, hogy az egyszemélyes zrt. létrehozásával a volt házastársak a közös vagyonból a külön vagyonba kívántak volna bizonyos vagyontömeget utalni. Kiemelte, a gazdasági társaság vagyonából a nem tag házastárs elszámolási igényt érvényesíthet, így a társaság életközösség megszakadásakor piaci értékének (5 500 000 Ft) fele a felperest illeti, ezért kötelezte az I. r. alperest annak megfizetésére.

Megalapozottnak ítélte a felperes többlehasználati díj iránti igényét azzal az indokkal, hogy az I. r. alperes az ingatlan egy részét bérbeadás útján hasznosítja, ezen felül annak emeleti szintjét a kapcsolattartások ideje alatt a gyermekek használják, és ott az I. r. alperes ingóságokat is tárol. A perben beszerzett szakértői vélemény alapulvételével az ingatlan teljes használati díját 104 400 Ft-

ban határozta meg, amelyből az I. r. alperest a felperes tulajdoni hányadához igazodó többlethasználati díj megfizetésére kötelezte.

A III. és IV. r. alpereseket megillető haszonélvezeti jog tekintetében kiemelte, nevezett alperesek beépítetlen telekingatlant ajándékoztak a volt házastársak részére, a haszonélvezeti jog alapításának időpontjában a telekingatlanon felépítmény nem állt, így e jogosultság kizárólag az ingatlan telkére terjedt ki.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. r. alperes terjesztett elő fellebbezést, kérte egyfelől a többlethasználati díj fizetésére kötelező rendelkezés mellőzését, utalva arra, hogy az ingatlan kis átalakítással természetben megosztható, emellett a felperes saját döntése alapján, önként költözött el az ingatlanból, azt nem az ő magatartása miatt volt kénytelen elhagyni. Állította, hogy az ingatlan emeleti szintjén a felperes ingóságai kerültek elhelyezésre, az pedig véleménye szerint nem értékelhető a terhére, hogy a kapcsolattartások időtartama alatt a közös gyermekek használják az ingatlan emeleti részén található, korábban általuk lakott szobákat. Állításának alátámasztásául hivatkozott a peranyag részévé tett környezettanulmányok megállapításaira. Kiemelte, az ingatlan egy 12 m²-es helyiségét időszakosan a VI. r. alperes bérelte, ez volt a cég székhelye, 2012. augusztus 17-ével azonban a VI. r. alperes felszámolás alá került, utóbb megszűnt. Kérte mellőzni az elszámolásból a VI. r. alperesi részvények értékét, e tekintetben fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett érveit. Kiemelte, a házasság felbontása iránt folyamatban volt eljárásban rögzítettekkel szemben az életközösségük valójában 2008. április 15-én szakadt meg, ettől kezdve nem gazdálkodtak közösen, a gazdasági elkülönülésüket bizonyítja, hogy a felperes nem kívánt részt venni a kiválással létrejövő új cégben, a VI. r. alperesi részvénytársaságban. Kiemelte, a felperes a Kft. üzletrészeinek értékesítéséből befolyó vételárat átvette, majd megkapta a pénzbeli ellenértékét annak, hogy a zrt.-nek nem vált tagjává, e tekintetben tehát egymással elszámolva a vagyonszétválást megszüntették, ezért a VI. r. alperes alaptőkéje a különvagyont képezi, amellyel elszámolni nem köteles. Másodlagosan - a másodfokú bíróság eltérő álláspontja esetére - a VI. r. alperes vagyonának természetbeni megosztását kérte akként, hogy a bíróság a cég dematerializált részvényei 50 %-ára állapítsa meg a felperes tulajdonszerzését.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett rendelkezéseinek helybenhagyására irányult. A többlethasználati díj iránti igény tekintetében előadta, az életközösség megszakadása óta kizárólag az I. r. alperes, annak házastársa és közös kiskorú gyermekük használja az ingatlan egészét, onnan a maga és a gyermekei kímélete érdekében, kényszerítő körülmények hatására költözött el. Lényegesnek ítélte, hogy az ingatlan egy részét utóbb az I. r. alperes bérbeadás útján hasznosította. Az I. r. alperes által becsatolt környezettanulmányok adatait kérte figyelmen kívül hagyni arra hivatkozva, hogy azokat az I. r. alperes maga szolgáltatta. Állította továbbá, hogy az ingatlan emeleti szintjén a közös vagyonhoz tartozó ingóságok kerültek elhelyezésre. A VI. r. alperes részvényeinek megosztását illetően kiemelte, a társaság az életközösség megszakadásának időpontjában jól működött, ezért a részvényeket az életközösség megszakadásakorí értéken kell elszámolni, az esetleges értékvesztés az I. r. alperes terhére értékelendő. Emiatt méltánytalan lenne az is, ha az értéktelenné vált dematerializált részvények természetbeni megosztására sor kerülne.

A fellebbezés **alapos**.

A fellebbezési eljárás során kizárólag azt kellett az ítéletvizsgáló bíróságnak vizsgálnia, helye van-e a VI. r. alperesi részvények értéke elszámolásának, illetve jogszerűen követelhet-e a felperes többlethasználati díjat az I. r. alperestől az utolsó közös lakás kizárólagos használatáért.

A perbeli jogvita elbírálása során alkalmazandó 1952. évi IV. tv. (a továbbiakban: Csjt.) 27. § (1) bekezdése szerint a házastársak osztatlan közös tulajdona mindaz, amit a házassági életközösség ideje alatt akár együttesen, akár külön-külön szereztek, kivéve, ami valamelyik házastárs különvagyonához tartozik. Annak megítélése során, hogy az adott vagyontárgy a házastársi közös vagyon részét képezi-e, döntő jelentőségű annak meghatározása, hogy mely időpontban létesült, illetve szakadt meg a házaspár házassági életközössége, ezek közül jelen esetben ez utóbbi vizsgálendő. Kiindulópontnak tekintendő a házasság felbontása iránti eljárás során az eljárt bíróság által ítéletében megállapított tény, nevezetesen, hogy a peres felek életközössége 2008. decemberében szakadt meg. Ezzel szemben a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltak szerint az I. r. alperest terhelte annak bizonyítása, hogy az életközösségük már ezt megelőző időpontban, azaz - állításának megfelelően - 2008. elején megszűnt. Lényeges, hogy az életközösség időtartamának - mind kezdő, mind végső időpontja - bontóperi megállapítása nem ítélt dolog (Pp. 229. §), nincs tehát akadálya annak, hogy azt a vagyoni perben bármelyik fél vitássá tegye, erre bizonyítás is lefolytatható. A bontóperi ítélet ténymegállapításai csupán annyiban képeznek ítélt dolgot, amennyiben a rendelkező részben foglalt döntés mellőzhetetlen alapját képezik. Az életközösség megszakadásának időpontja - szemben a házassági bontóperrel - a vagyoni jogi perekben ügydöntő jelentőségű, egyfelől arra tekintettel, mert megosztás tárgyát az a házastársi közös vagyon képezheti, amely az életközösség megszűnése időpontjában rendelkezésre áll, míg másfelől - a később kifejtendő kivételektől eltekintve - a vagyontárgyak megosztása során azok életközösség megszakadás kori értékéből kell kiindulni.

Jelen perben az I. r. alperes nem ajánlott fel bizonyítást annak alátámasztására, hogy az életközösségük az általa megjelölt időpontban szakadt meg, ezt csupán állította, de semmivel nem igazolta, ezért nem volt mód arra, hogy az élet- és vagyoni közösség megszűnése időpontjaként a bontóperben megállapítottól eltérő időpont kerüljön meghatározásra.

Az életközösség megszakadásakor a vagyoni közösség véget ér, és bármelyik házastárs kérheti a közös vagyon megosztását. Ennek során számba kell venni a közös vagyonhoz tartozó vagyontárgyak körét, a vagyoni értékű jogosultságokat, vagyoni tárgyú kötelezettségeket, a közös vagyon valamennyi aktív és passzív elemét. Tény, hogy a VI. r. alperes alapítására a házassági életközösség fennállása alatt került sor, így a Csjt. által felállított fenti vélelem folytán annak részvénnyei házastársi közös vagyonnak minősülnek.

A házastársi közös vagyon megosztása során az életközösség megszakadásakor meglevő vagyont kell megosztani, az értékelésnél, azaz a vagyontárgyak forgalmi értékének meghatározása során is főszabályként az életközösség megszakadásának időpontját kell irányadónak tekinteni. Az életközösség megszakadása és a közös vagyon megosztása között azonban gyakran huzamos idő is eltelik, ez alatt az egyes vagyontárgyak értéke akár jelentős mértékben is változhat. Ilyen esetben vizsgálendő, hogy az értékváltozás melyik házaspár magatartására vezethető vissza, illetve hogy az esetlegesen a házastársak magatartásától függetlenül bekövetkező körülmény eredménye-e. A házaspár magatartásától, tevékenységétől független értékváltozás esetén a megosztási értéket kell irányadónak tekinteni. Abban az esetben azonban, ha az értékváltozás a vagyontárgyat birtokban tartó, azt használó fél magatartására, esetleges beruházásaira, az ő érdekkörében felmerült körülményre, vagy magára a használat tényére vezethető vissza, az értékváltozás a felek közötti elszámolás során közömbös, azaz az értékcsökkenés nem eshet az abban vétlen házastárs terhére, illetve az értéknövekedés nem szolgálhat a javára.

A perbeli esetben az I. r. alperes állította, hogy a VI. r. alperes részvénnyei jelenleg értéket nem képviselnek, az értékcsökkenés, illetve értékvesztés oka, hogy a részvénytársaság az életközösség megszakadását követően az elnehezült gazdasági körülmények következtében felszámolás alá került, majd 2016. júniusában a felszámolás eredményeként a cégnyilvántartásból való törléssel

megszűnt. Fellebbezési hivatkozása szerint a felszámolási eljárás során a hitelezői igények részbeni kielégítése után neki vagyონrész nem jutott, ezzel szemben a felszámolási eljárás befejezésével több millió forint összegű hitelezői igény maradt kielégítetlenül, amelyért készfizető kezési felelősség terheli. Bár erre vonatkozóan okirati bizonyítékot nem csatolt, és a felszámolás során keletkezett okiratok sem állnak az ítélet tábla rendelkezésre, tekintve azonban, hogy a felperes az I. r. alperes fenti tényállításait felhívás ellenére sem vonta kétségbe, az I. r. alperes meg nem cáfolt előadását az ítélet tábla valóban fogadta el, arra a köztudomású tényre is figyelemmel, hogy a felszámolással megszűnő cégek vagyona az esetek túlnyomó többségében az elismert hitelezői igények kielégítésére sem elegendő.

Annak megítéléséhez, hogy a részvények elértéktelenedése figyelembe vehető-e a vagyónmegosztás során, szükséges volt az I. r. alperes esetleges felelősségének vizsgálata a gazdasági társasággal szembeni felszámolási eljárás megindításában. Annak bizonyítása, hogy a társaság vagyónvesztése az I. r. alperes magatartására, avagy mulasztására volt visszavezethető, a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a felperest terhelte, a felperes azonban még csak nem is állította, hogy a társaság felszámolásáért az I. r. alperes tehető felelőssé, ilyen irányú bizonyítási indítványt pedig az ítélet tábla felhívása ellenére sem terjesztett elő. Lényeges, arra vonatkozóan nincs peradat, hogy az I. r. alperessel, mint vezető tisztségviselővel, illetve minősített többséget biztosító befolyással rendelkező részvényessel szemben a Cstv. alapján felelősségre vonást kezdeményeztek volna, vele szemben eljárás indult volna, a felperes maga sem hivatkozott erre. Ennek pedig az a következménye, hogy a részvények nem az életközösség megszakadásakor 5 500 000 Ft-os értéken számolandók el, a fentebb kifejtettekre tekintettel ugyanis nem hagyható figyelmen kívül azok különélést követő időszakban bekövetkezett elértéktelenedése, ezért az I. r. alperes nem kötelezhető a részvények életközösség megszakadása időpontjában irányadó értéke felének megtérítésére. Erre figyelemmel az ítélet tábla mellőzte az I. r. alperes e címen történő marasztalását, azaz az elsőfokú ítélet szerinti 2 750 000 Ft megfizetésére kötelezését.

Az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett további rendelkezése az I. r. alperes többlethasználati díj megfizetésére kötelezése, amelyet az I. r. alperes ugyancsak megalapozottan sérelmez az alábbiak szerint.

A fellebbezési eljárás során tisztázható volt, hogy a házasság felbontása iránti eljárás során az utolsó közös lakás használatának volt házastársak közötti rendezése nem képezte a per tárgyát, e tekintetben az eljáró bíróság ítélete rendelkezést nem tartalmazott, és a volt házaspár sem kötött ilyen tartalmú egyezséget. Nem vitás, hogy a volt házastársak utolsó közös lakása a közös tulajdonukat képezi, az 1959-es Ptk. 140. § (1) bekezdésén és 141. §-án alapuló következetes bírói gyakorlat szerint ezáltal a felperesnek és az I. r. alperesnek, mint tulajdonostársaknak elsődlegesen a közös tulajdonú ingatlan birtoklására és használatára van jogosultsága. A tulajdonostárs az ingatlan használatáért pénzbeli térítést akkor követelhet a többi tulajdonostársától, ha a tulajdonjogából fakadó használati joga gyakorlására nincs módja a tulajdonostársával kötött megállapodás, vagy a bíróság döntése miatt, illetve ha a tulajdonostárs ettől elzárja (BH1997. 478., BH1994. 247.I.).

Jelen perben a felperes terjesztett elő az I. r. alperessel szemben többlethasználati díj iránti igényt, ezért a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint őt terhelte annak bizonyítása, hogy az ingatlan használatától az I. r. alperes megfosztotta, illetve szándéka ellenére - az I. r. alperes magatartása miatt - nem volt módja tulajdonjoga e részjogosítványának gyakorlására. A többlethasználati díj iránti igényt megalapozottá teheti, ha a tulajdonostárs kényszer alkalmazásával vagy más jogellenes magatartás eredményeként veszi rá a tulajdonostársát az ingatlan elhagyására, továbbá ha utóbb megakadályozza, hogy azt ismételten használatba vehesse, azaz az ingatlanba visszaköltözzön, illetve abban az esetben is, ha az ingatlanból a tulajdoni hányadát meghaladó részt használ, illetve hasznosít. A felperes azonban az elsőfokú eljárás során a többlethasználati díj iránti igényét illetően

részletes tényelőadást sem tett, azaz nem adta elő az e kereseti kérelmét megalapozó tényeket, nem állította, hogy az I. r. alperes magatartása készítette az ingatlan elhagyására, illetve emiatt nem tudott oda visszaköltözni. Az elsőfokú eljárás során kizárólag arra hivatkozott, hogy a kapcsolattartások alkalmával a közös gyermekeik használják az I. r. alperes tulajdoni hányadát meghaladó ingatlanrészeket, ez azonban az I. r. alperes terhére nem értékelhető. A gyermekek ugyanis ilyen alkalmakkor az általuk korábban lakott, az ingatlan emeleti szintjén elhelyezkedő lakószobájukat használják, ami nem azonosítható azzal, mintha e helyiségeket maga az I. r. alperes venné használatba, avagy hasznosítaná, ezért erre alapítottnak a felperest többlethasználati díj abban az esetben sem illetné, ha annak az egyéb jogszabályi feltételei fennállnának. Nem alapozza meg a felperes többlethasználati díj iránti igényét az a fellebbezési hivatkozása sem, hogy az I. r. alperes az ingatlan egy részét bérbeadás útján hasznosította, azt ugyanis a felperes nem bizonyította, hogy ennek eredményeként az I. r. alperes által használt és hasznosított ingatlanrészek együttese meghaladná az I. r. alperes tényleges tulajdoni hányadát. A peradatok alapján az sem állapítható meg, hogy az ingatlan emeleti részén elhelyezésre kerültek-e bármelyik fél ingóságai, s ha igen, melyikőjüké, így a többlethasználati díj iránti igény elbírálását illetően e körülmény is közömbös. Kiemeli az ítéletábra, a periratok között elfekvő környezettanulmányok azt az I. r. alperesi állítást támasztják alá, hogy az ingatlan emeleti része lezárt, használaton kívüli állapotú, a felperes ennek ellenkezőjét a perben nem bizonyította, semmi sem indokolja, hogy az ítéletábra kétségbe vonja a környezettanulmányok valóságtartalmát, így az sem feltételezhető, hogy az abban foglaltak nem a helyszín megsejmlélése, csupán az I. r. alperes elmondása alapján kerültek rögzítésre.

Csupán utal az ítéletábra arra, a felperes nem kívánt az életközösség megszakadását követő időszakban a használati jogával élni, maga állította, hogy újabb családalapítására tekintettel az utolsó közös lakásba visszaköltözni nem kívánt, és a fellebbezési ellenkérelmében tett állításával szemben arra vonatkozóan sem merült fel peradat, hogy az ingatlant az életközösség megszakadását követően az I. r. alperes magatartása miatt kényszerült elhagyni, azaz távozása nem volt önkéntes. Mindezek mellett értékelte az ítéletábra azt is, hogy a felperes nem cáfolta, miszerint az ingatlan alapterületénél, helyiségei számánál, beosztásánál fogva - kisebb anyagi ráfordítás eredményeként - két önálló ingatlanná alakítható, így az objektív adottságai folytán a volt házaspár elkülönült ingatlanhasználatának biztosítására alkalmas lenne.

Miután a felperes többlethasználati díj iránti igényének jogalapja hiányzik, annak megfizetésére az I. r. alperes nem kötelezhető, így az ítéletábra mellőzte az I. r. alperes e címen történő marasztalását is.

Téves az elsőfokú bíróság eljárási illeték viselésére vonatkozó rendelkezése, nevezetesen, hogy azt az állam köteles viselni. A perköltségviselés Pp. 78. § (1) bekezdésében rögzített általános szabálya, hogy a pernyertes fél költségeinek viselésére a pereszes felet kell kötelezni, ez alól - egyebek mellett - annyiban van helye kivételnek, amennyiben a Pp. 80-83. §-ai eltérően rendelkeznek. Ha a felperes keresetlevelére az eljárási illetéket leróta, úgy pernyertessége esetén igényt tarthat - egyéb költségei mellett - az általa lerótt eljárási illeték perköltségként történő megtérítésére is. Ezt a pereszes alperes pedig abban az esetben is köteles megfizetni, ha a perben teljes vagy az eljárási illeték viselésére is kiterjedő részleges személyes költségmentességben részesült. A bíróság csak akkor terhelheti az eljárási illetéket az államra, ha a perben a felek mindegyike teljes személyes költségmentességben, avagy az eljárási illeték előlegezése és viselése alóli mentesülést biztosító részleges személyes költségmentességben részesült, vagy ilyen kedvezményrel a pereszes alperes rendelkezik oly módon, hogy a felperesnek előzetesen - ugyancsak valamely költségkedvezménye folytán - az eljárási illetéket nem kellett lerónia, azaz az illeték a költségjegyzékbe került feljegyzésre. A perbeli esetben azonban mind a felperes, mind az I. r. alperes csupán

illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesült, ezért bár az eljárási illetéket előzetesen leróniuk nem kellett, a pernyertességük-pervesztességük arányában azt utóbb viselniük kell.

A volt házasfelek közös vagyonának értéke a per tárgyává tett vagyoni igények alapján 34 442 859 Ft-ra tehető, amelyből az ingó vagyon 1 860 000 Ft-ot (ebből felperesnél 395 500 Ft, I. r. alperesnél 1 464 500 Ft értékű vagyontárgy), a Volvo és a Toyota típusú gépjárművek értéke 2 162 990 Ft-ot (918 679 Ft; 1 244 311 Ft), az ingatlanból közös vagyont képező tulajdoni hányad forgalmi értéke 26 164 180 Ft-ot, míg a részvények életközösség megszakadáskori értéke 5 500 000 Ft-ot képvisel. E közös vagyonból az egy főre jutó vagyonrész értéke 17 221 429 Ft, amelyhez hozzászámítandó a felperes többlethasználati díj iránti igényeként 2 240 423 Ft, ezáltal az elsőfokú eljárás pertárgyértéke mindösszesen 19 461 853 Ft-ban határozható meg, míg az ennek alapulvételével az 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 42. § (1) bekezdése szerint kiszámítható elsőfokú eljárási illeték összege 1 167 711 Ft. A felperes követelése a részvények értékének elszámolását, valamint a többlethasználati díj iránti követelést illetően alaptalannak bizonyult, ezért az ehhez kapcsolódó elsőfokú eljárási illeték (299 425 Ft) viselésére kizárólag ő köteles. A fennmaradó 868 286 Ft eljárási illetéket az 1/2008. PK vélemény VIII.g. pontjában foglaltak alapján a felperes és az I. r. alperes egymás között egyenlő arányban kötelesek viselni. Erre figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperes összesen 733 568 Ft, míg az I. r. alperes 434 143 Ft elsőfokú eljárási illeték megfizetésére köteles (Itv. 74. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (Kmr.) 13. § (2) bekezdés). Erre tekintettel az ítéletábra mellőzte az elsőfokú ítélet eljárási illeték állam általi viselésére vonatkozó rendelkezését, és a volt házasfeleket kötelezte annak megfizetésére a fentiek szerint.

Az I. r. alperes fellebbezésében sérelmezte, hogy nagyobb arányú pernyertessége ellenére az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a javára megállapítható elsőfokú perköltségről. Tény, hogy a felperes részvényeket érintő, valamint a többlethasználati díj iránti igénye megalapozatlannak bizonyult, ezért az e tekintetben pernyertes I. r. alperest megilleti a Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében az e pertárgyértékhez kapcsolódó perköltség, amelynek összegét az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján - a rendelet 3. § (6) bekezdésében foglaltak szerint mérsékelt összegben - határozta meg. A perben érvényesített további vagyoni igényekkel kapcsolatos költségeiket a peres felek az 1/2008. PK vélemény VIII.g. pontjában foglaltakra is figyelemmel maguk viselik.

A fentebb kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

A fellebbezés teljes egészében sikeresnek bizonyult, ezért a felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a másodfokú eljárás pertárgyértéke (4 990 423 Ft) alapulvételével az I. r. alperes fellebbezési eljárási költségeinek viselésére, amelynek összegét az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján állapította meg.

A fentiekben túlmenően a felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján viselni köteles a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték összegét is az Itv. 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó Kmr. 13. § (2) bekezdésében foglaltak alapján.

Szeged, 2017. január 4.

Dr. Szeghő Katalin sk.

Dr. Lengyel Nóra sk.

Dr. Tóth Gabriella sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró